

SCENARIUSZ DLA NAUCZYCIELA

Z wizytą u ostatniego króla Polski

CELE OGÓLNE

- Zapoznanie uczniów z wybranymi malarzami działającymi na dworze Stanisława Augusta Poniatowskiego.
- Przedstawienie wybranych aspektów polskiej historii i kultury XVIII/XIX wieku.
- Zwrócenie uwagi na dwa najbardziej znane pocztę: królów – Bacciarellego i władców – Matejki.

CELE SZCZEGÓŁOWE

Cele poznawcze

- Przedstawienie uczniom postaci Stanisława Augusta Poniatowskiego.
- Zapoznanie uczniów z malarstwem portretowym i wedytowym przełomu XVIII i XIX wieku.

Cele kształtujące

- Doskonalenie umiejętności pracy w grupie oraz dyskusji.
- Kształtowanie myślenia przyczynowo - skutkowego.
- Rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem.

Cele wychowawcze

- Rozwijanie wrażliwości na sztuki plastyczne.
- Rozwijanie zainteresowania historią i umacnianie poczucia związku przeszłości z teraźniejszością.

METODY PRACY

rozmowa sterowana ♦ praca w parach ♦ praca w grupach burza mózgów ♦ praca z tekstem ♦ dyskusja

NARZĘDZIA

komputer i rzutnik ♦ wydrukowane i pocięte zadania do lekcji w odpowiedniej liczbie ♦ tablica lub flipchart ♦ wydrukowane reprodukcje

PRZEBIEG LEKCJI

5 min

Rekapitulacja wtórna

- ♦ Opowiedz uczniom o unii lubelskiej, o tym, jakie zmiany zaszły w państwie polskim po podpisaniu tegoż aktu. Jak nazywamy ówczesne państwo polskie? Uczniowie rozwiązują **Zadanie 1**.
- ♦ Powiedz uczniom, że RON w 1795 roku zniknęła z mapy Europy. Czy pamiętają, dlaczego? Poproś o wykonanie **Zadania 2**.

35 min

Lekcja właściwa

- ♦ Zapytaj uczniów, czy wiedzą, jakie były rządy w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Wyjaśnij, że była to monarchia konstytucyjna, na której czele stał król. Jak się nazywał ten ostatni? Rozdaj uczniom wydrukowane i pocięte zdjęcia **Tablica 1**. Poproś, żeby je ułożyli.
- ♦ Poproś uczniów o wykonanie **Zadania 3**. Omówcie poszczególne elementy oznaczone na obrazku.
- ♦ Opowiedz uczniom o królu Stanisławie Auguste Poniatowskim jako o mecenasie sztuki. Powiedz uczniom, że wokół królewskiego dworu skupionych było wielu artystów, między innymi nadworni malarze. Poproś o wykonanie **Zadania 4**.
- ♦ Odtwórz **film** i poproś o wykonanie **Zadania 5**.
- ♦ Opowiedz uczniom o Zamku Królewskim, opowiedz o portretach Bacciarellego, które można tam obejrzeć. Zapytaj uczniów co ich zdaniem oznacza słowo „poczet”. Przedstaw poczet królów Bacciarellego. Poproś o wykonanie **Zadania 6**.
- ♦ Opowiedz uczniom o wizerunkach władców, które powstały w XIX wieku a ich autorem był Jan Matejko. Uczniowie wykonują **Zadanie 7**. Poproś, aby uczniowie przyjrzeni się zebranych portretom. Zestawione są parami, za każdym razem są to wizerunki tej samej postaci wykonane przez obu mistrzów – Bacciarellego oraz Matejkę.

4 min

Rekapitulacja pierwotna

- ♦ Jako podsumowanie opowiedz o Zamku Królewskim jako rezydencji królewskiej. Powiedz, że znajdowały się tam nie tylko portrety i nie tylko autorstwa jednego malarza. Kolejnym nadwornym malarzem był Bernardo Belotto znany jak Canaletto.

1 min

Zadanie domowe

- ♦ Poproś uczniów, aby namalowali portret wybranego władcy.

TABLICA 1

Marcello Bacciarelli, Stanisław August Poniatowski, domena publiczna

[Z wizytą u ostatniego króla Polski](#)

Scenariusz dla nauczyciela przygotowany przez Fundację Dziecięcy Uniwersytet Ciekawej Historii w ramach projektu „Historia: zobacz”.

ZADANIE 1

Pod koniec XVI wieku w wyniku unii lubelskiej powstało państwo będące połączeniem Polski i Litwy (poniżej widzisz jego herb). Czy pamiętasz, jak je nazywano? Była to ... (ułóż rozsypankę literową):

Rzeczpospolita

06
01 99

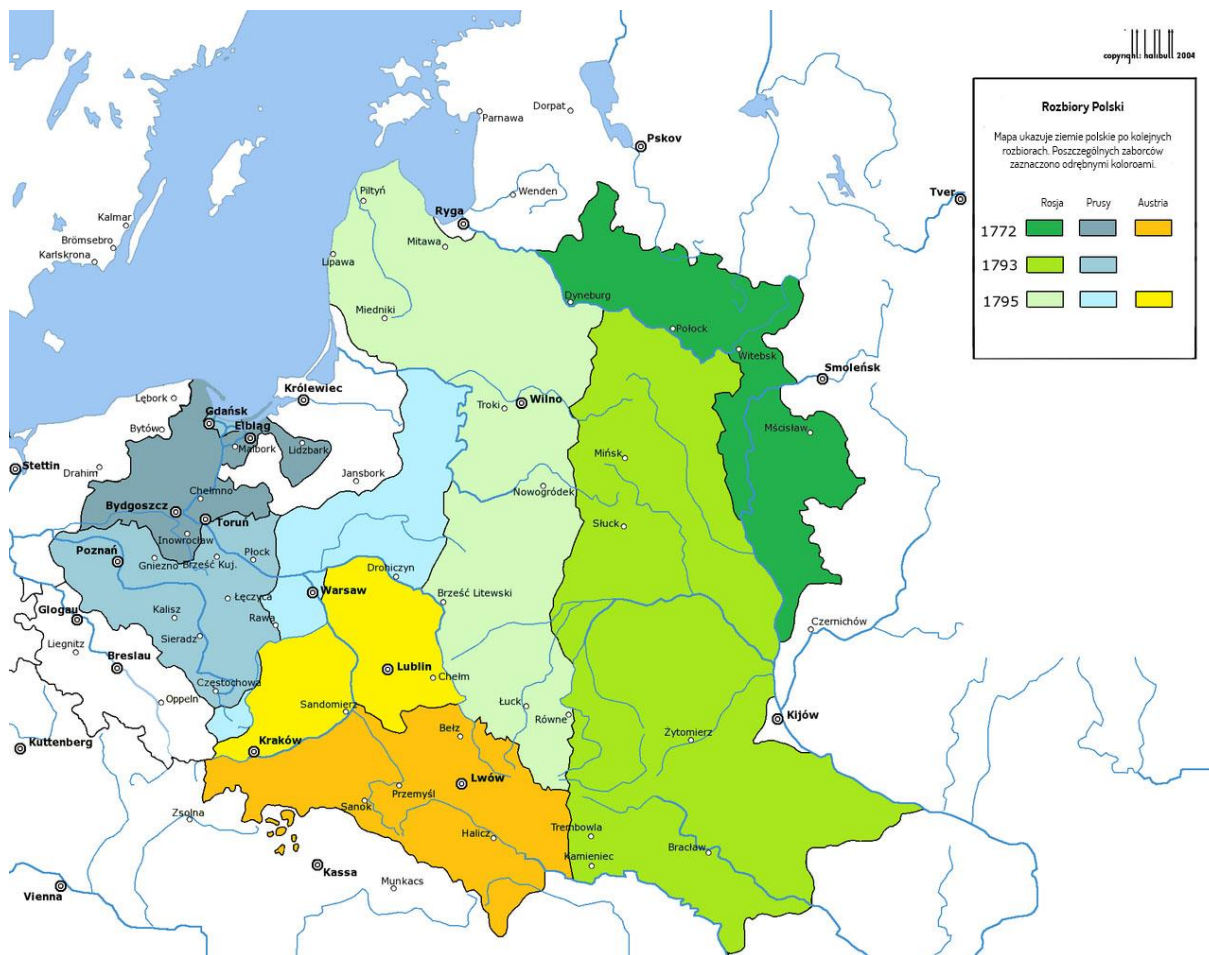
**Na
ro dów**

[illegible]

ZADANIE 2

Rzeczpospolita Obojga Narodów istniała do 1795 roku, kiedy to w skutek rozbiorów zniknęła z mapy Europy. Przyjrzyj się mapie i odpowiedz na pytania:

Wyk. Sneeks, Partitions of Poland, CC BY-SA 3.0

1. Ile było rozbiorów? (1, 2, 3)
2. Jakie państwa brały w nich udział?
 - a. Austria, Prusy, Rosja
 - b. Rosja, Szwecja, Prusy
 - c. Szwecja, Prusy, Austria
3. W drugim rozbiorze jedno z tych państw nie brało udziału, które?
4. Po trzecim rozbiorze Polska utraciła:
 - a. połowę swojego terytorium
 - b. 1/3 swojego terytorium
 - c. całe swoje terytorium

Z wizytą u ostatniego króla Polski

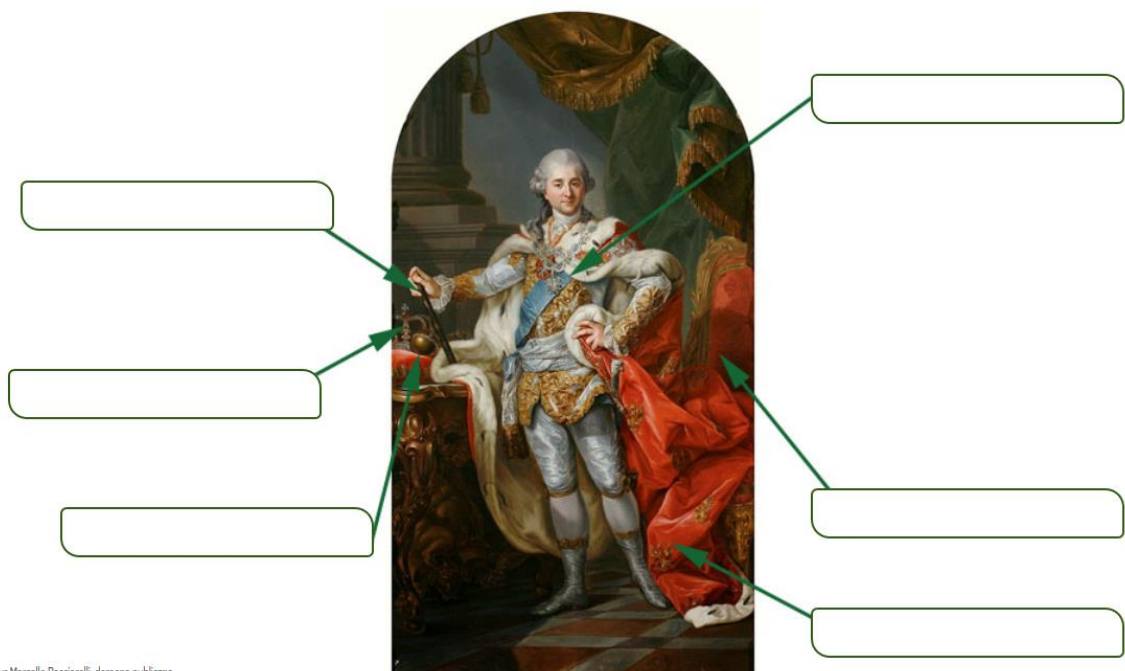
Scenariusz dla nauczyciela przygotowany przez Fundację Dziecięcy Uniwersytet Ciekawej Historii w ramach projektu „Historia: zobacz”.

ZADANIE 3

Ostatni król Stanisław August Poniatowski urzędował na Zamku królewskim w Warszawie. To tam, w Sali Marmurowej, znajduje się jego przepiękny portret autorstwa nadwornego malarza. Widoczna na nim postać nie ma na głowie korony, mimo to nie ma wątpliwości, że to król. Dopasuj podpisy do poszczególnych detali, które o tym świadczą.

- ♦ CZERWONY PŁASZCZ PODBITY GRONOSTAJEM ♦ KORONA ♦ FRAGMENT TRONU KRÓLEWSKIEGO ♦
REGIMENT (KRÓTKA ŁASKA – OZNAKA WŁADZY WOJSKOWEJ) ♦ ŁAŃCUCH ORDERU ORŁA BIAŁEGO ♦
JABŁKO KRÓLEWSKIE ♦

Rys. Marcello Bacciarelli, domena publiczna

ZADANIE 4

Oto artysta włoskiego pochodzenia pracujący dla polskiego króla oraz Rzeczypospolitej. Nadworny malarz Stanisława Augusta Poniatowskiego. Rozwiąż rebus, żeby dowiedzieć się jak się nazywał.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ZADANIE 5

Przyjrzyj się dokładnie fotografiom poniżej i wskaż, gdzie rezydował Stanisław August Poniatowski.

a.	 Zamek Królewski na Wawelu w Krakowie	c.	 Zamek Królewski w Warszawie
c.	 Zamek Królewski w Chęcinach	d.	 Zamek Królewski w Sandomierzu

FOTOGRAFIE:

Fot. Dawid Galus, Zamek królewski w Chęcinach, CC BY-SA 3.0

Fot. Jakub Hałun, Zamek królewski w Sandomierzu, CC BY-SA 3.0

Fot. FotoCavallo, Zamek kólewski na Wawelu, CC BY 3.0

Fot. Ala Z, Zamek królewski w Warszawsie, CC BY-SA 3.0

ZADANIE 6

Przed Tobą kilka portretów, które znalazły się w poczcie królów autorstwa Bacciarellego. Przyjrzyj się obrazom. Do wizerunków dopasuj podpisy oraz wydarzenia, w których poszczególne osoby brały udział.

- ◆ JADWIGA ANDEGAWEŃSKA ◆ PIERWSZA KORONACJA W POLSCE ◆ BOLESŁAW CHROBRY ◆
- ◆ KAZIMIERZ WIELKI ◆ JAN III SOBIESKI ◆ ZAŁOŻENIE PIERWSZEGO W POLSCE UNIWERSYTETU ◆
- ◆ WŁADYSŁAW JAGIEŁŁO ◆ ZWYCIĘSTWO NAD KRZYŻAKAMI W BITWIE POD GRUNWALDEM ◆
- ◆ ZWYCIĘSTWO POD WIEDNIEM ◆ ZYGMUNT III WAZA ◆
- ◆ PRZENIESIENIE SIEDZIBY KRÓLEWSKIEJ DO WARSZAWY ◆ ODNOWIENIE AKADEMII KRAKOWSKIEJ ◆

ZADANIE 7

Mistrz Bacciarelli namalował portrety władców Polski w XVIII wieku. Niedługo później, bo w XIX wieku, poczet władców stworzył wybitny malarz Jan Matejko. Obecnie to właśnie portrety jego autorstwa są bardziej popularnymi wizerunkami władców. Przyjrzyj się uważnie obrazom. Zostały dobrane parami. Każda z nich przedstawia tę samą postać. Dobierz określenia opisujące każdy z pocztów.

Obrazy po lewej stronie są autorstwa Jana Matejki, po prawej – Marcello Bacciarellego.

◆ SZKICE ◆ WYKONANE OŁÓWKIEM ◆ SPRAWIAJĄCE WRAŻENIE WERSJI WSTĘPNEJ ◆ KOLOROWE ◆

◆ OLEJNE OBRAZY ◆ PRZEDSTAWIENIE SAMEJ TWARZY ◆ PRZEDSTAWIENIE PÓŁPOSTACI ◆

Bolesław Chrobry

Władysław Łokietek

Jadwiga Andegaweńska

Z wizytą u ostatniego króla Polski

Scenariusz dla nauczyciela przygotowany przez Fundację Dzieciocy Uniwersytet Ciekawej Historii w ramach projektu „Historia: zobacz”.

Władysław Jagiełło

Stefan Batory

SŁOWNICZEK

ZAOBORY - bezprawne przejęcie ziemi innego państwa.

ROZBIORY - bezprawne rozgrabienie terenów Polski przez sąsiadujące państwa. Rozbiory były trzy i w ich wyniku Polska zniknęła z mapy Europy na 123 lata.

REGIMENT - krótka laska, oznaka władzy wojskowej.

ORDER ORŁA BIAŁEGO - najwyższe i najstarsze odznaczenie polskie odznaczenie państwowe. Nadawane od XVIII wieku za wybitne zasługi cywilne i wojskowe.

INSYGNIA - oznaki władzy królewskiej (np. korona, jabłko, berło).

PORTRECISTA - malarz specjalizujący się w portretach, czyli przedstawieniach konkretnych osób. Portrecistą był Marcello Bacciarelli.

WEDUCISTA - malarz specjalizujący się w wedutach, czyli widokach miejskich. Weducistą był Canaletto, czyli Bernardo Bellotto.

POLECANE MATERIAŁY

Pierwszy malarz ostatniego króla:

<https://dzieje.pl/kultura-i-sztuka/marcello-bacciarelli-pierwszy-malarz-ostatniego-krola-polski-stanislawa-augusta-0>

Marcello Bucciarelli: <https://culture.pl/pl/tworca/marcello-bacciarelli>

Historia: Poszukaj, Wystawa portretów Bacciarellego:

https://www.historiaposzukaj.pl/aktualnosci,680,wystawa_czasowa_bacciarelli.html

Historia: Poszukaj, Portret Stanisława Augusta pędzla Bacciarellego

https://www.historiaposzukaj.pl/wiedza,obrazy,412,obraz_stanislaw_august_poniatowski.html

Poczet władców Jana Matejki:

<https://www.wroclaw.pl/sekrety-wladcow-poczet-krolow-polskich-matejki>

<https://dzieje.pl/wystawy/poczet-krolow-polskich-matejki-w-muzeum-narodowym>

PRAWIDŁOWE ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Zadanie 1 ♦ Rzeczpospolita Obojga Narodów

Zadanie 2 ♦ 1. 3 ♦ 2. A ♦ 3. Austria ♦ 4. C

Zadanie 3 ♦ Z lewej od góry: regiment, korona, berło; z prawej od góry: łańcuch Orderu Orła Białego, fragment tronu, czerwony płaszcz podbity gronostajem

Zadanie 4 ♦ Marcello Bacciarelli

Zadanie 5 ♦ c

Zadanie 6 ♦ a. Bolesław Chrobry, pierwsza w Polsce koronacja ♦ b. Kazimierz Wielki, założenie pierwszego w Polsce uniwersytetu ♦ c. Władysław Jagiełło, zwycięstwo nad krzyżakami pod Grunwaldem ♦ d. Jadwiga Andegaweńska, odnowienie Akademii Krakowskiej ♦ e. Zygmunt III Waza, przeniesienie siedziby królewskiej z Warszawy do Krakowa ♦ f. Jan III Sobieski, zwycięstwo pod Wiedniem

**HISTORIA:
ZOBACZ**

**POLSKA
STULECIE ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI**

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

NARODOWY
INSTYTUT MUZEALNICTWA
I OCHRONY ZBIORÓW

**HISTORIA:
POSZUKAJ**

Projekt HISTORIA: POSZUKAJ realizowany jest przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów.
Program „Historia: zobacz” jest przygotowany i realizowany we współpracy
z Fundacją Dziecięcy Uniwersytet Ciekawej Historii.

Sfinansowano ze środków MKiDN
w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA 2017-2022